

Nr 338.

Godkänd av första kammaren den 11 juni 1918.

Godkänd av andra kammaren den 12 juni 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående beredande av statsstipendier åt vissa lärjungar vid statens tekniska elementarskolor och med dem likställda enskilda tekniska läroanstalter med statsunderstöd.

(Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 3.)

(Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 17.)

Till Konungen.

I en inom riksdagen väckt motion har, under framhållande att riksdagen under en följd av år beviljat avsevärda belopp till stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade lärjungar vid folkskoleseminarier, folkhögskolor, lantmannaskolor och lanthushållsskolor, gjorts framställning om, att erforderlig utredning måtte verkställas, i syfte att statsstipendier jämväl måtte beredas lärjungar i liknande omständigheter vid statens tekniska elementarskolor och med dem likställda enskilda tekniska läroanstalter med statsunderstöd.

Med hänsyn till ifrågavarande tekniska läroanstalters stora betydelse för tillgodoseende av industriens alltjämt växande behov av yrkestekniskt utbildade arbetskrafter, ett behov, som under den ökade konkurrens mellan nationerna på industriens område, vilken är att förutse, säkerligen kommer att allt starkare göra sig gällande, synes det riksdagen

välbetänkt, att åtgärder från statsmakternas sida vidtagas i av motionären föreslagen riktning för att öka möjligheten för obemedlade och mindre bemedlade begåvade ynglingar att vinna för dem lämpad utbildning på det tekniska området.

Det synes böra omnämnas, hurusom under det åtskilliga av de allmänna läroverken genom enskilda donatorers mellankomst satts i tillfälle att bland sina lärjungar utdela avsevärda stipendiebelopp, de tekniska elementarskolorna däremot endast i förhållandevis ringa omfattning äga fonder för sådant ändamål. Statens tekniska elementarskolor äro till antalet fem med ett elevantal av omkring 450 och uppgå de till deras disposition stående stipendie- och understödsfonder till omkring 280,000 kronor. Dessutom finnas några få med dem jämförliga enskilda tekniska läroanstalter med statsunderstöd. Sistnämnda anstalter torde i regel ej hava fonder av ifrågavarande slag.

Huruvida även de enskilda tekniska läroanstalternas med statsunderstöd elever böra erhålla statsstipendier, kan synas tvivelaktigt. Avgörandet härutinnan torde i väsentlig grad vara beroende av, i vad mån dessa läroanstalter kunna anses fylla ett behov, som icke genom de tekniska elementarskolorna tillgodoses. Det lärer således ankomma på en blivande utrednings resultat, huruvida med hänsyn därtill statsstipendier böra utgå till ifrågavarande enskilda tekniska läroanstalters lärjungar.

Utan att därmed avse att i detalj angiva riktlinjerna för en blivande utredning, anser sig riksdagen böra framhålla, att de tekniska läroanstalterna såväl i fråga om studietidens längd och studieförhållandena i stort sett som ifråga om studiekostnaderna visa stora likheter med folkskoleseminarierna, samt att liksom av seminariernas lärjungar blott en ringa procent äro boende i läroverksstaden, också ifrågavarande tekniska läroanstalters lärjungar i stor utsträckning hava sina hem å annan ort, vilket avsevärt bidrager att öka elevernas studiekostnader. Gällande bestämmelser beträffande beloppen av och grunderna för utgivandet av de för seminarierna anvisade stipendieunderstöden synas vid angivna förhållanden kunna erbjuda jämförelsepunkter och ledning vid utredningen angående de nu ifrågasatta stipendiebeloppen, varvid dock torde böra iakttagas, att vid sådana stipendiens utdelande hänsyn i varje fall bör tagas till, förutom behovet, ådagalagd fallenhet och duglighet. Något maximum beträffande stipendiebeloppets storlek bör fördenskull enligt riksdagens mening icke fastställas, men största möjliga utrymme att efter förefintliga kvalifikationer fördela den till varje skolas disposition ställas

delen av stipendieanslaget givas den myndighet, i vars hand fördelningsrätten lägges.

Med åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, om och i vad mån statsstipendier böra beredas obemedlade och mindre bemedlade lärjungar vid statens tekniska elementarskolor och med dem jämförliga enskilda tekniska läroanstalter med statsunderstöd samt till riksdagen inkomma med det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 12 juni 1918.

Med undersåtlig vörndnad.
